

NÄT TEMAGRUPP ITS

Arbetsplan 2004

Distribution: temagruppen, NMRS

Bakgrund

Handlingsprogram för det nordiska samarbetet på transportområdet åren 2004-2008

Utgångspunkten för arbetsplanen för Temagrupp ITS är "Handlingsprogram för det nordiska samarbetet på transportområdet åren 2004-2008". Där finner vi bl.a. följande (i sammandrag):

Transportsamarbetet skall fokuseras på sådana områden där det finns gemensamma utgångspunkter och omfatta frågor som annars skulle hanteras i nationell regi, men där ett konkret mervärde kan uppnås genom nordiskt samarbete. Samarbetet skall också främja den politiska debatten och vara ett forum för erfarenhetsutbyte. Därutöver syftar samarbetet till att påverka EU:s transportpolitiska inriktning utifrån den nordliga dimensionen. Östersjöområdet är en växande region med en betydande handels- och kommunikationspotential. Samarbetet syftar också till att främja en sådan utveckling.

Det övergripande målet för samarbetet är att främja en effektiv, konkurrenskraftig, säker, hållbar och jämställd trafik i Norden. För att inom givna resurser uppnå målet, fokuseras samarbetet primärt kring fyra områden:

- Hållbar mobilitet
- Östersjön
- Intelligent transportsystem
- Trafiksäkerhet

Transportsamarbetet skall också bidra till implementeringen av "Strategin för ett hållbart Norden" och Ministerrådets strategi för samarbete med Nordens närområden, "Närmare Norden".

Omvärlden är i ständig förändring. Sedan det första handlingsprogrammet för transportsektorn trädde ikraft år 2001 har globaliseringen och den internationella handeln påverkats av den världsomspännande ekonomiska konjunkturedgången. Den pågående bekämpningen av internationell terrorism har medfört att det säkerhetspolitiska läget

stramats åt. T.ex. så pågår inom sjö- och luftfarten ett omfattande arbete på global basis med att öka skyddet mot brottsliga handlingar.

Under perioden 2004-2008 kommer flertalet av de central- och östeuropeiska länderna att bli medlemmar av EU, vilket innebär förändringar, såväl av politiska prioriteringar som av arbetsformer inom unionen. På transportområdet kommer utvidgningen att leda till en bredare transportpolitisk diskussion i Europa. I det sammanhanget kommer behovet av ett starkare regionalt samarbete att tydliggöras. De nordiska länderna har en lång tradition av sådant samarbete att falla tillbaka på och troligen kan nyttan av det nordiska samarbetet bli ännu större.

Även Östersjösamarbetet ges förändrade förutsättningar genom utvidgningen av EU. Utvecklingen innebär att en gemensam marknad etableras kring Östersjön med gemensamma spelregler för den fria rörligheten. Det blir möjligt att skapa en stark nordlig region inom EU som kan främja genomförandet av den nordliga dimensionen. Goda förutsättningar finns att skapa ett effektivt och långsiktigt hållbart transportsystem i regionen som bidrar till ökad handel, ekonomisk tillväxt och ökad turism. Detta kan åstadkommas genom en aktiv transportpolitik som syftar till att förbättra sjösäkerheten, utveckla avancerad logistik och telematik samt integrera transportpolitiken med regional- och planpolitiken.

Transport- och regionalpolitiken har starka kopplingar. En viktig regional aspekt i ett europeiskt perspektiv kommer att vara behovet av balans mellan periferin och Centraleuropa. Framför allt kommer en grundläggande förutsättning vara tillgänglighet som i sin tur bygger på att integrerade transport- och kommunikationslösningar utvecklas.

För temagrupp ITS (Intelligenta trafiksystem) anges följande mål och uppgifter:

För temagrupp ITS (Intelligenta trafiksystem) anges följande mål och uppgifter:

Mål:

Temagruppen för intelligenta transportsystem skall stimulera till bättre samordning av transportslagen genom tillämpning av ITS-lösningar för att därmed uppnå ett mer trafiksäkert, miljövänligt, effektivt och jämställt transportsystem.

Uppgifter:

Temagruppen skall bl.a. arbeta med:

- Interoperabla vägavgiftssystem för såväl passagerar- som godstrafik
- Multimodal systemarkitektur för ITS
- Nationell, nordisk, europeisk och global multimodal resplanering för såväl kollektivresenärer som bilister
- En fortsättning av projektet om transporttelematik och individ

Bakgrund - Temagruppen 2003

Temagruppen har 2002/2003 genomgått betydande förändringar såväl vad gäller medlemmar som arbetets mål och innehåll:

- Finland övertog ordförandeskapet från början av 2003
- Ny intern konsult kontrakterades från början av 2003 (sköter också sekreterarfunktionen)

- Nya medlemmar från Danmark och Finland
- Tidigare projekt, som drevs i regi av temagruppen, är alla avslutade
- Uttalat mål, att ej mera i egen regi driva stora projekt, som kräver extern finansiering, utan i stället söka finna huvudmän för ev. projekt som temagruppen finner angelägna, att förs vidare (t.ex. Code of Conduct för "ITS och individ")

Den "nya" temagruppen har sedan sitt första möte i januari 2003 diskuterat arbetets mål och innehåll. För år 2003 beslöts, att ett multimodalt ITS-seminarium "Integrering av ITS" med Nätverksgruppen som huvudmålgrupp anordnas för att dels marknadsföra resultat från de tidigare projekten, dels diskutera framtiden för multimodal ITS i Norden. Detta framgångsrika seminarium hölls den 24-25.9.2003.

Arbetets mål och innehåll har varit en fast punkt på varje möte och dominerat e-postdiskussionen inom gruppen om man frånser de arbetsdryga seminarieförberedelserna.

Under augusti-september 2003 erhöles från olika håll signaler, som pekade på att temagruppens nuvarande arbete inte motsvarar förväntningarna från NÄT och NMRS och att ändringar kommer att ske. Kritiken beror åtminstone till en del på bristfällig information och missförstånd om den interna konsultens / sekreterarens verkliga roll.

På sitt möte den 25.9 beslöt temagruppen därför, att varje temagrupsmedlem skriver ned sitt lands synpunkter på arbetets mål, innehåll och arbetsätt. Dessa synpunkter har tillsammans med "HANDLINGSPROGRAM FÖR DET NORDISKA SAMARBETET PÅ TRANSPORTOMRÅDET ÅREN 2004-2008" utgjort ramarna för temagrupp ITS arbetsplan 2004.

Arbetsplan 2004 (utkast 2)

Planen indelas i tre huvuddelar: mål, uppgifter och arbetssätt. Därtill kommer ärenden av mer administrativ karaktär.

Mål

Temagrupp ITS (intelligenta transportsystem) skall stimulera till bättre samordning av transportslagen genom tillämpning av ITS-lösningar för att därmed uppnå ett mer trafiksäkert, miljövänligt, effektivt och jämställt transportsystem.

Uppgifter

Temagruppens huvudsakliga uppgift från NÄTs och NMRS synpunkt är att föra upp frågor av politisk relevans till NÄT och ministermötena.

Temagruppen skall därför med "helikoptersyn" och politisk relevans identifiera behov av nordiskt samarbete och därmed samarbetsområden. Ett verktyg för detta är de nationella statusrapporterna på fokusområden som kontinuerligt tas fram efter hand nya områden kan identifieras; ett annat verktyg är miniworkshops i samband med årliga seminarier.

Fokusområden, för vilka nationella statusrapporter tas fram hösten 2003, är åtminstone följande:

- Systemarkitektur och standardisering
- Elektronisk avgiftsupptagning (EFC)

- Transport av farligt gods
- RDS/TMC
- eSafety / förarstöd och fordonskontroll (innehåller ett otal separata tillämpningar)
- Nationell organisering av ITS-arbete
- Microchip på körkort ?

Dessa diskuteras och analyseras av temagruppen. I förekommande fall, t.ex. då frågan är av politisk relevans, uppgör temagruppen PM över frågan som internt projekt. Dessa föres till NÄT och ministrarna och/eller seminariet för diskussion. I angelägna fall kan temagruppen sträva till att direkt initiera ett externt projekt utan seminariets medverkan.

Temagruppen skall också diskutera och identifiera möjliga allianser/samsyn vad gäller förslag från såväl EU-kommissionen som t.ex. ett eller flere länder i Norden.

Temagruppen bör också genom internt informationsutbyte hålla sig ajour med ITS-utvecklingen i de övriga nordiska länderna.

Temagruppens huvuduppgifter är sålunda att identifiera behov av samarbete, gemensam policy, gemensamma lösningar och allianser inom ITS samt informationsutväxling.

Detta innebär, att temagruppen ser som en mycket väsentlig del av sin verksamhet, utöver att bereda ärenden för NÄT och ministermötena, att arbeta för samordning och integrering av ITS i Norden, såväl multimodal som icke multimodal. Här spelar Nätverksgruppen en viktig roll som länk till de olika aktörerna i varje land.

Temagruppen bör inte själva driva projekt eller operativt arbete utan bör få andra att göra detta som ett kvitto på att detta verkligen efterfrågas. Gruppens relevans bestäms av i den mån den lyckas identifiera sådana områden och får kvitto både från myndigheter och NMR att detta är relevant.

Det viktigaste verktyget är seminariet (som avses organiseras med ca 1½ års intervaller), där identifierade samarbetsområden kan diskuteras i en bredare krets.

Arbetssätt

Temagrupp ITS arbetar på följande sätt:

Temagruppsmöten hålles ca (3) 4 ggr per år. Fasta punkter på agendan är bl.a.:

- Temagruppens mål, uppgifter och arbetssätt
- Fokusområden
- Orientering från varje land

Temagruppen avger framstegsrapporter till NMRS på anmodan inför NÄTs möten. Arbetsplan för nästa år uppgörs årligen.

Multimodala nordiska ITS-seminarier arrangeras med intervaller på 1-2 år för Nätverksgruppen och andra intresserade aktörer. Fasta programpunkter på seminarierna är:

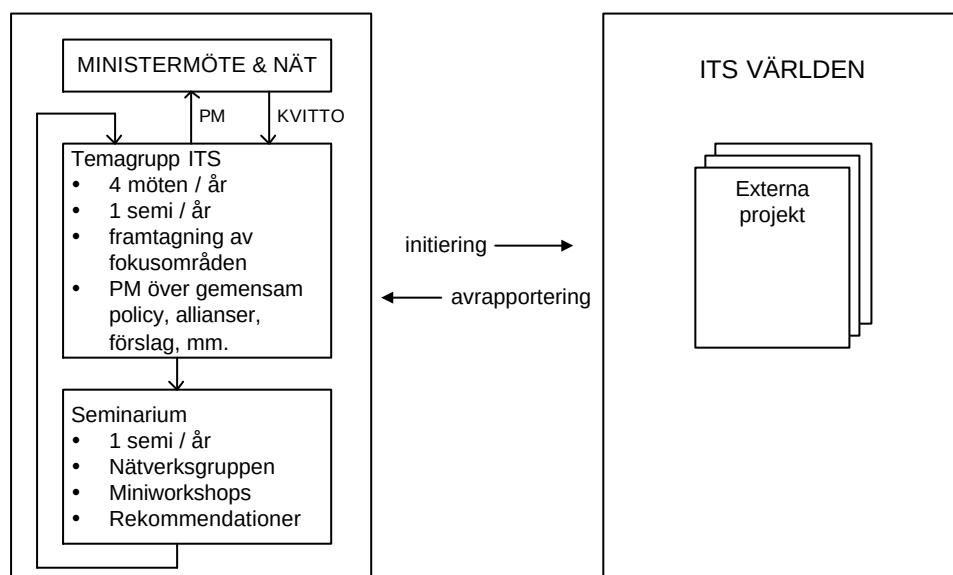
- avrapportering från projekt (såväl sådana som temagruppen initierat som andra relevanta projekt)
- parallella miniworkshops för fokusområden identifierade av temagruppen
- rekommendationer av seminariet för policy, åtgärder, projekt, mm.

Temagruppen driver inte sådana projekt i egen regi, som kräver extern finansiering. Sådana binder stora personresurser för upphandling och övervakning och hindrar temagruppen att koncentrera sig på sitt egentliga arbete. I stället skall temagruppen identifiera utomstående intressenter, som bör ha intresse att driva ifrågavarande projekt. Ett flertal nordiska forum kan komma i fråga:

- Sammanslutningen av nordiska ITS-organisationer (under bildande)
- Vägverkssamarbete (t.ex. VIKING-programmet i EU) och motsvarande sektorsamarbete
- NVF och andra ideella branschorganisationer

Projekten kan upphandlas på marknaden, men bör drivas av någon intressent. Finansiering kan sökas från olika källor, t.ex. NMR, Nordisk industrifond mm.

Följande figur avser illustrera det cykliska arbetet, där nya fokusområden kontinuerligt identifieras, behandlas i förekommande fall i seminariets workshops och kan sedan resultera i externa projekt, som kanske 1-3 år senare kan avrapportera sina resultat.

Organisation, budget mm.

Temagruppens sammansättning (2003)

Temagruppen består av

Seppo Öörni (SÖ) ordförande,	FIN
Trygve Roll-Hansen (TRH)	N
Lars Darin (LD)	S
Thomas Jørgensen (TJ)	DK
Runar Gudjónsson (RG)	ISL

Kristian Appel (KA) har av temagruppen utsetts till intern expert och sekreterare för temagruppen. Upphandlingen sker via det finska Kommunikationsministeriet.

Arbetsfördelning

På temagruppens medlemmar vilar huvudansvaret för att ta fram, diskutera och bedöma vilka frågor som är politiskt relevanta för nordiskt samarbete, ta ställning till olika frågor samt ta fram nationellt basmaterial i förekommande fall (t.ex. statusrapporter). Temagruppen väljer också ämnen till det årliga seminariet. Seminariets värdland svarar för praktiska arrangemang för seminariet. Ansvaret roterar mellan länderna i tur och ordning. Temagruppen beslutar årligen hur sekreterarfunktionen handhåvs och om expertstöd i arbetet. NMR/NÄT bestämmer budgeten.

Temagruppen bör gärna ha till sitt förfogande en intern konsult, som bör vara expert inom ITS-området. Denne tillför gruppen sin expertis, utarbetar templates och annan arbetsmetodik, driver på överenskomna aktiviteter, sammanställer sammandrag, PM för NÄT och ministermöten, mm. av temagruppens diskussionsämnen eller av den producerad input i enlighet med temagruppens beslut. Den interna konsulten svarar också för sekreterarfunktionen. Till detta hör bl.a. att förbereda möten och skriva anteckningar. Sekreteraren producerar också på anmodan arbetsplaner, handlingsprogram, framstegsrapporter mm. till NMRS. Konsultarbetet utförs inom ramen för beviljad budget.

Budgetnivå

Budgeten bestäms av NMR/NÄT.

För handlingsplanen 2004-2008 föreslog temagruppen att nuvarande (2003) budgetnivå bibehålls med beaktande av indexförhöjning. Detta möjliggör en verksamhet på nuvarande nivå med ca 3-4 temagruppsmöten (inkluderar gemensamma möten med NMRS och andra temagrupper), vid tillfälle mindre arbetsmöten, maximalt ett seminarium eller möte med nätverksgruppen per år samt temagrupsarbete enligt ovan, vilket i slutändan innebär bl.a. PM utarbetade för NÄT och ministermötena.